

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1919

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΕΙΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ

ΚΡΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ *)

Δογισται — Εϋθύνοι και Πάρεδροι — Εϋθύνοι και Εϋθυνα.

[*Ἀθην. Πολιτείας* 4η έκδ. F. Blass, κεφ. ΜΗ' [XLVIII] 3,4,5.]

«Κληροῦσι δὲ καὶ Λογιστὰς ἐξ αὐτῶν οἱ βουλευταὶ δέκα, τοὺς λογιουμένους τ[αῖς ἀ]ρχαῖς κατὰ τὴν Πρυτανείαν ἐκάστην. Κληροῦσι δὲ καὶ Εϋθύνους ἑνὰ τῆς φυλῆς ἐκάστης, καὶ Παρέδρους β' ἐκάστῳ τῶν εϋθύνων, οἷς ἀναγκαῖόν ἐστι ταῖς ἀ...αῖς κατὰ τὸν ἐπώνυμον τὸν τῆς φυλῆς ἐκάστης καθῆσθαι, καὶ ἄντις βούλ[ηται]τινι τῶν τὰς εϋθύνας ἐν τῷ δικαστηρίῳ¹⁾, δεδωκότων ἐντο; γ' ἡ[μερῶν ἀφ'] ἧς ἔδωκε τὰς εϋθύνας εϋθύναν ἂν τ' ἴδιαν ἂν τε δημο[σι]α[ν] ἐμβαλέσθαι, γράψας εἰς πινάκιον λελευκωμένον τὸ ὄνομα τὸ [θ' αὐ]τ[ο]ῦ καὶ τὸ τοῦ φεύγοντος, καὶ τὸ ἀδίκημ' ὅτι ἂν αὐτῷ δοκῆ, δίδωσιν τῷ εϋθύνῳ· ὃ δὲ λαβὼν τοῦτο καὶ ἀν[ακρίνας], ἐὰν [[μὲν]] καταγνῶ, παραδίδωσιν τὰ μὲν ἴδια τοῖς δικασταῖς τοῖς κατὰ δῆμ[ους τοῖς] τὴν φυλὴν ταύτην εἰσάγουσιν, τὰ δὲ δημόσια, τοῖς Θεσμοθέταις... ἀ[ναγράφει]. Οἱ δὲ θεσμοθέται, ἐὰν παραλάβωσιν, πάλιν εἰσάγουσιν [ταύτην τὴν εϋθυναν] εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ὅτι ἂν γνῶσιν οἱ δικασταί, τοῦτο κύριόν ἐστιν».

Ἐπὶ τῶν ἐπιστάσις δεομένων ἐν τῷ κειμένῳ τούτῳ προῦκάλεσε τὴν προσοχὴν ὁ σοφὸς ἐκδότης ἐν τε τῷ προοιμίῳ τῆς δ' ἐκδόσεως (praefatio, pag. XVIII ἐπ.) καὶ ἐν τῷ παραρτήματι (Appendix, p. 145) καὶ εἰδικώτερον ἐν τοῖς ὑπὸ τὸ κείμενον (σ. 76) εἰς τοὺς στίχους 8, 11, 13, 15—19 σημειούμενοις.

Τούτων δὲ τῶν ἐπιμάχων τρία ἐξετασθήσονται ἐνταῦθα, μετ' ἐλπιδος ὅτι ὁ γενησόμενος λόγος ἔσται συντελεστικὸς εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ ἀληθοῦς.

Καὶ πρῶτον ἔρχεται τὸ ζήτημα τῆς πληρώσεως τοῦ ἐν τῷ ὀγδόῳ στίχῳ κενοῦ: «οἷς ἀναγκαῖόν ἐστι ταῖς ἀ...αῖς κατὰ τὸν ἐπώνυμον τὸν τῆς φυλῆς ἐκάστης καθῆσθαι».

Προῦτάθη μὲν ὑπότινων ἢ συμπλήρωσις «ταῖς ἀ[νορ]αῖς». Ἄλλ' αὕτη ἀφέθη ἀνεπιδοκίμαστος ὑπὸ τοῦ Blass ἐν λσικωνικῇ ὑποσημειώσει ἀντιτάξαντος αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ ἐν τῇ γ' ἐκδόσει κείμενα: Sed

*) Ἴδε Ἀθηνᾶς τομ. ΙΔ' σ. 376—386.—τομ. ΙΗ' σ. 41—50.—τομ. ΚΖ' σ. 34

¹⁾ Κατὰ τὰ ὑπ' Π. Σ. Φωτιάδου ἐν Ἀθηνᾶς τ. 26 (1914) ἐν σ. 27 δεδιδαγμένα, γραπτέον «Λογιστηρίῳ», ἀλλὰ καὶ «ἐντός λ' (ἀντὶ γ') ἡμερῶν», περὶ τῶν ἴδε κατωτέρω.

P ante AIC fuisse non videtur (potius K vel X vel Λ; Sec. Wn. Λ vel C); post prius A ductus I (N Wn.) agnoscitur.

Εἰς ἡμᾶς δ' ὀρθότερον φαίνεται πρὸς πλήρωσιν τοῦ ἐν τῷ διεφθαρμένῳ μέρει τοῦ κειμένου κενοῦ νὰ τραπῆ ἢ ζήτησις, οὐχὶ εἰς ἄλλο ἢ εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν δι' ὃν οἱ Εὐθύνοι μετὰ τῶν Παρέδρων συνήδρευον κατὰ τὸν ἐπώνυμον ἕκαστοι τῆς ἰδίας φυλῆς.

Τόπον εἰς τὴν τοιαύτην συνεδρίαν ἔχομεν ὅπως δῆποτε ἐν τῷ κειμένῳ ἐπαρκῶς καθωρισμένον αὐτὸν ἐκείνον, ἐν ᾧ κατὰ τὰ ἐν κεφαλαίῳ ΝΓ' [LIII] τῆς « Ἀθηναίων Πολιτείας » ἴστατο ἡ χαλκῆ στήλη ἐφ' ἧς ἀνεγράφοντο τῶν ἐφήδων τὰ ὀνόματα, « πρὸ τοῦ βουλευτηρίου παρὰ τοὺς ἐπωνύμους ». Ἐκεῖ, ὀλίγον ἀνωτέρω τῆς θόλου καὶ παρὰ τὸ Πρυτανεῖον ¹⁾, κατὰ τὸν ἐπώνυμον τὸν τῆς φυλῆς ἐκάστης, καλῶς βλέπομεν συγκαθεζομένους τοὺς κατὰ φυλὰς κληρουμένους Εὐθύνους τε καὶ Παρέδρους τῆς προδικασίας ἕνεκα τῶν εὐθύνης γραφῶν.

Διὰ τὰς μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀρχῆς διδομένας εὐθύνας ἐκληροῦντο ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐκ βουλευτῶν, κατὰ τὸ ἡμέτερον κείμενον, οἱ Λογισταί, « λογιούμενοι ταῖς ἀρχαῖς κατὰ τὴν πρυτανείαν ἐκάστην ».

Εἶχον δ' οὗτοι, κατὰ ταῦτα, πιθανῶς ἔργον ἀπλῶς λογιστικόν, τεχνικῶς ἐξελεγκτικόν τῶν ἐν τοῖς ἀπολογισμοῖς ἢ ταῖς λογοδοσίαις, τῶν ἀρχῶν ἀναγεγραμμένων, πρὸς περαιτέρω τρόπον ἐνεργείας μὴ περιγραφόμενον καὶ ἦσαν ἄλλοι παρὰ τὴν εἰδικὴν ἀρχὴν τῶν δέκα λογιστῶν τὴν μετὰ καὶ δέκα συνηγῶρων συγκληρουμένην, « πρὸς οὓς ἅπαντας ἀνάγκη τοὺς τὰς ἀρχὰς ἀρξάντας λόγον ἀπενεγχεῖν », κατὰ τὰ ἐν κεφαλαίῳ ΝΔ' [LIV] τῆς Ἀθην. Πολιτείας λεγόμενα ὅτινες, κατὰ λεπτομέρειαν παραδεδομένην ἡμῖν ὑπὸ Ἀρποκρατίωνος, « τὰς εὐθύνας τῶν διφκημένων ἐξελογίζοντο ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες » ²⁾.

¹⁾ Πausανίου, I. V. 1, 2. Σχολιαστῆς Ἀριστοφάνους ἐν *Εἰρήνης* στ. 1183.

²⁾ Ἀρποκρ. ἐν λ. λογισταί καὶ λογιστήρια Πρβ. καὶ Πολυδ. Θ' 44: « λογιστήρια, ἵνα οἱ λογισταί συνεκάθιζον ». Τὰ περὶ τούτων ἴδε ἐν Γ. Γιλβερτ [N. Γ. Πολίτου] *Ἐγχειριδίῳ Ἀρχαιολογίας τοῦ δημοσίου βίου τῶν Ἑλλήνων* σ. 280 282 καὶ ἐν *Dict. des antiquités gr. et rom.* [Daremberg-Saglio] ἐν λ. *Logistai*. Ἀλλὰ παρατηρητέον εἰδικώτερον περὶ αὐτῶν, ὅτι οἱ λογισταί οὗτοι μετὰ τῶν συνηγῶρων μνημονεύονται κληρούμενοι ἀμέσως μετὰ τοὺς ὀδοποιούς ἐν κεφ. ΝΔ' ἐντός τῆς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τῆς Ἀθηναίων πολιτείας παραταττομένης δευτέρας σειρᾶς

Τῶν δ' εὐθύνων ἔργον, γενικῶς εἶπειν, ἐκ τῆς ἐπιμελοῦς τοῦ ὄλου κειμένου ἐξετάσεως συνάγεται τό, μετὰ τὸ λαθεῖν ἐν πινακίῳ λελευκωμένῳ τὴν ὑπὸ τοῦ βουλομένου τῶν πολιτῶν ἐμδεδλημένην εὐθύναν, ἀνακρίναι καὶ παραδοῦναι ἢ ἀναγράψαι τὴν μὲν ἰδίαν, δηλονότι τὴν ἰδιωτικὴν, τοῖς κατὰ δῆμους δικασταῖς, τὴν δὲ δημοσίαν τοῖς θεσμοθέταις, ἀρμοδίοις ἵνα εἰσαγάγῃσιν αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον.

Πρὸς πλήρωσιν τοῦ τριπλοῦ τούτου κηθήκοντος ἠναγκάζοντι ὑπὸ τοῦ νόμου γὰρ συνεδρεύωσι μετὰ τῶν παρόρων κατὰ ἢ παρὰ τοὺς ἐπωνύμους.

Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ συνεδρίῳ συνιγμένοι, ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἢ ἰδίαν ἦτοι δημοσίαν εὐθύναν ἐμβαλλομένου κατὰ τινος τῶν ἐν τῷ κριστηρίῳ δεδωκότων τὰς εὐθύνας¹⁾, ἐλάμβανον τὸ προσφερόμενον

ἀρχῶν, τῆς τῶν ἀρχῶν τῶν ἐξω τῶν διοικουμένων ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ μὴ συνδιοικουσῶν αὐτῇ σειράς, ἧτις ἀρχομένη ἐν κεφαλαίῳ Ν' [L], εὐθὺς μετὰ τούδε προσιμίον: «τὰ μὲν οὖν ὑπὸ τῆς Βουλῆς διοικούμενα ταῦτ' ἔστι», ἔξακολουθεῖ μέχρι τέλους τοῦ ΝΔ' κεφαλαίου, μεθ' ὃ ἔπεται τούδε τὸ προσιμίον ἐν κεφαλαίῳ ΝΕ [LV]: «αὗται μὲν οὖν αἱ ἀρχαὶ κληρωταὶ τε καὶ κύριαι τῶν εἰρημένων πράξεων εἰσίν». Πρὸς τούτους τοὺς δέκα λογιστὰς οἱ τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀρξάντες ἠναγκάζοντο εὐλόγον ἀπενεγκεῖν: «οὗτοι γὰρ πάρεσι μόνοι τοῖς ὑπευθύνοις λογιζόμενοι καὶ τὰς εὐθύνας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγοντες». — Ἀλλ' εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης σειράς (τῆς ἀπὸ τοῦ κεφ. ΜΙ' [XLIII] μέχρι τέλους τοῦ κεφαλαίου ΜΘ' [XLIX διηκούσης) ἄλλοι λογιστὰὶ κληροῦνται: «λογιούμενοι αὐταῖς κατὰ τὴν πρυτανεῖα ἐκάστην», — οἱ λογιστὰὶ βουλευταί, οἵτινες οὕτε λέγεται ὅτι «μόνοι πάρεσι» τοῖς ὑπευθύνοις τούτοις, ὡς οἱ ἄλλοι ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς, οὕτε προστίθεται ὅτι εἶχον συννημένην καὶ ἄλλην ἐντολὴν, ὡς οἱ ἄλλοι, τὴν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν εὐθύνων εἰς τὸ δικαστήριον, ταυτέστι τῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα εὐθύνων ἐγγλήσεως: ἀπ' ἐναντίας δὲ τὸ καθήκον τοῦτο ἐνταῦθα βλέπομεν ὅτι ἀνατίθεται εἰς δέκα εὐθύνους μετὰ Παρόρων, ἐντολὴν λαμβάνοντας ἀνακρίσεως καὶ προδικασίας εἰσαγωγικῆς τῆς ἐμδεδλημένης εὐθύνης εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς ἄνω. Αἱ ἐν τῇ πρώτῃ σειρά ἀρχαὶ συνδιοικούν «τὰ πλεῖστα» τῆ Βουλῆς. (Ἰδε συνδ. προσιμία τῶν κεφαλαίων ΜΖ' καὶ Ν).

¹⁾ Ταυτέστι τῶν ἀπολογισαμένων, τῶν λογοδοτησάντων. Πρὸς τὴν ἐπιγραφήν τοῦ λόγου τοῦ Λυκούργου: «ἀπολογισμὸς ὧν πεπολίτευται». — Ἡ δόσις τῶν εὐθύνων ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἧτις καὶ αὐτὴ ἐλογίζετο ἀρχὴ (ταυτέστι ἡ ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν κεφ. ΜΖ' λέγοντος: «συνδικαίει δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς τὰ πλεῖστα») ἐγένετο ἀπ' εὐθείας διὰ τῶν λογιστῶν βουλευτῶν καὶ τοῦ γραμματέως τῆς Βουλῆς, ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρχαίων κειμένων (Ἰδε Γ. Γιλβερτ, *ἐπ' ἀνωτέρω*) μετὰ δὲ τὴν τῷ αὐτῷ τῶν εὐθύνων δόσιν συνεχωρεῖτο ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τῷ βουλομένῳ, καθὰ ἄνω λέγεται, εὐθύναν ἐμβαλέσθαι. Τῶν δὲ λογιστῶν βουλευτῶν, ὑπαγόμενων καὶ τούτων εἰς τὰς εὐθύνας διὰ τε τὴν βουλευτικὴν ἡσυχίαν καὶ διὰ τὴν μετ' ἄλλων ἀρχῶν συνδιοίκησιν, ἐνόητον ὅτι εἰς ἄλλην ἀρχὴν εἰ

αὐτοῖς λελευκωμένον πινάκιον, ἐφ' οὗ πρὸς τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τοῦ γραφασμένου καὶ τῷ τῆς διωκομένης ἀρχῆς ἀνεγράφετο καὶ τὸ ἔγκλημα, ἐπεγράφετο δὲ καὶ τὸ κατὰ τὴν προαίρεσιν τοῦ ἐγκαλοῦντος προσήκον τίμημα· ἀνακρίναντες δ' ἔπειτα τὰ ἐν τῷ πινακίῳ, ἐν ἣ περιπτώσει ἔκρινον ἀξίον τῆς κατηγορίας τὸν καθ' οὗ τὸ πινάκιον, τὸ μὲν ἴδιον ἔγκλημα παρεδίδουν τῆς κατὰ δῆμον δικασταῖς, τὸ δὲ δημόσιον τῆς θεσμοθέταις.

Πρὸ τῆς ἀνασώσεως τοῦ πολυτίμου ἀριστοτελείου κειμένου, ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων ἐν τοιαύτῃ δικονομικῇ ἐγνοίᾳ χρήσιν τοῦ ῥήματος ἐμβάλλειν ἐν μέσῃ διαθέσει ἐγινώσκομεν μόνον ἐπὶ προκλήσεως ὄρκου: ἐμβαλομένου γὰρ ἑμοῦ ὄρκου εἰς τὸν ἐχῖνον²⁾ καὶ ἐπὶ μαρτυρίας (μετὰ πρόκλησιν εἰς ἐπίδειξιν οὐσίας πρὸς τὸν δικαιτητῆν): «μαρτυρίαν δ' ἐνεβάλλετο τοιαύτην», — προδήλως καὶ ἐνταῦθα εἰς τὸν ἐχῖνον ὡς ἄλλως τε καὶ ἐπικυροῦσι τὰ παρ' Ἀρποκρατίωνι τάδε:³⁾ «ἔστι μὲν ἄγγος τι εἰς ὃ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο. . . μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ».

Ἄλλ' ἐνεβάλλετο εἰς τὸν ἐχῖνον καὶ ἡ εὐθυνα;

Τοιοῦτόν τι ἐκ τοῦ ἡμετέρου κειμένου οὐδαμῶς συνάγεται, τῆς φράσεως ἐνταῦθα οὐσης—ὡς καὶ παρὰ Δημοσθένει ἐπὶ μαρτυρίας—ἐλλειπτικῆς, οὐδέμιας δ' ἐν τῷ ἡμέτερῳ κειμένῳ γινομένης μνείας τοῦ δικαστικοῦ ἐκείνου σκεύους.

Ἀλλὰ, περὶ ἐχίνου λόγος ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ ἀπαντᾷ μόνον ἐν κεφαλαίῳ ΝΓ', ὅπου διδασκόμεθα ἔτι ἐπὶ δικῶν ὑπὸ τῶν κατὰ δῆμους δικαστῶν παραδιδόμενων εἰς τοὺς δικαιτητάς, ἂν ἐπα-

δικῆν, τοὺς Εὐθύνοους, ἀνετίθη ἢ ἐπὶ ἐμβυλῇ εὐθύνης ἀνάκρισις καὶ παραπομπή εἰς τὸ δικαστήριον. Καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου μόνον οἱ λογισταὶ λέγονται κληρούμενοί ἐκ βουλευτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ εὐθυνοὶ καὶ οἱ πάρεδροι. Ἀρποκρ. ἡγεμον. δικαστ.—Εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν. Ἀριστ. Ἀθ. πολ. LVI. . . δ, ἀνακρίνας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγει. Ἀρποκρ. εἰσαγγελία: . . . μήτε νόμοι κείνται τοῖς ἀρχουσι καθ' οὓς εἰσάξουσιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν βουλήν ἢ τὸν δῆμον ἢ πρώτην κατάστασιν γίνεται.

²⁾ Δημοσθ. πρὸς Τιμόθεον 65 [1204].

³⁾ Τοῦ αὐτοῦ κατ' Ἀφόβου Α' 5 [829].

⁴⁾ Ἐν λ. ἐχίνος, ἐνθα καὶ γενικώτερον ὀρίζεται τὸ σκεῦος τοῦτο.

Ἴδε καὶ Σουΐδαν ἐν λ. ἐχίνος σ. Ἐπιθε καὶ *Paulys — Wissowa, Real Encyclopädie* ἐν λ. Echinus. Ἐπὶ τῆς δικονομικῆς πράξεως τὸ ῥῆμα ἐν μέσῃ διαθέσει (ἐμβάλλεσθαι) ἐπὶ τῆς ὀλιγῆς πράξεως εἰσαγωγῆς τῶν γραμματείων εἰς τὰ δικαστικά σκεύη ἐν ἐνεργητικῇ (ἐμβάλλειν).

κολουθήσῃ ἔφεσις τῆς κρίσεως αὐτῶν εἰς τὸ δικαστήριον, εἰ δαι-
τηται ¹⁾ ἐμβάλλουσιν καὶ ἐχίνους χωρὶς τὰς τοῦ διώκοντος καὶ τὰς
τοῦ φεύγοντος μαρτυρίας καὶ προκλήσεις καὶ νόμους καὶ καταση-
μηνάμενοι τὰ ἄγγη ταῦτα παραδιδούσιν αὐτά τε καὶ εἰς αἰτὰ προ-
σηρημένην τὴν ἐν γραμματεῖᾳ κρίσιν τοῦ δαιτητοῦ εἰς τοὺς δ'
τοὺς τὴν φυλὴν τοῦ φεύγοντος δικάζοντας, ὅτινες εἰσάγουσι τὴν
δίκην εἰς τὸ δικαστήριον. «οὐκ ἔξεστι δὲ οὔτε νόμοις οὔτε προσκλή-
σεσιν οὔτε μαρτυρίαις, ἀλλ' ἢ ταῖς παρὰ τοῦ δαιτητοῦ χρῆσθαι, ταῖς
εἰς τοὺς ἐχίνους ἐμβεβλημέναις ²⁾».

Ἐκ τῶν ἄνω κατανοοῦμεν, ὅτι ἤρχετο ὥρα, καθ' ἣν ἡ ἰδία εὐθυνα
ἐνεβάλλετο, ὅτε ἐπὶ ἐφέσει τῆς κρίσεως τοῦ δαιτητοῦ ὁ νόμος ἡξίου
ἐπιτακτικῶς χρῆσιν τοῦ σκεύους τούτου πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ὑπο-
θέσεως εἰς τὸ δικαστήριον οὕτω δὲ καθοδιγούμεθα εἰς ἀποδοχὴν
ὁμοίας νομίμου ἀνάγκης καὶ ἐπὶ δημοσίας εὐθύνης, καίτοι σιωπᾶ μὲν
περὶ τούτου τὸ κείμενον, οὐδαμοῦ λέγον ὅτι τὸ λελευκωμένον πινά-
κιον, ἐφ' οὗ ἐγράφετο αὕτη, ἐνεβάλλετο εἰς ἐχίνον, ἀδύνατος δ' ἦτο
εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοιαύτη ἐμβολή καὶ κατάκλεισις εἰς σκεῦος σφραγι-
ζόμενον, ἀδυνάτου τοιοιυτοτρόπως καθισταμένης εἰς τὸν λαβόντα τὸ
πινάκιον εὐθυνον τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένης ἀνακρίσεως τῶν ἐν
τῇ γραφῇ. Διότι ἐξ αὐτοῦ τοῦ τεχνικοῦ ὅρου περὶ «ἐμβολῆς εὐθύνης»,
περὶ «ἐμβαλομένου εὐθυνας» κατάδηλον γίνεται, ὅτι καὶ ἐν τῇ διὰ
παραδόσεως λελευκωμένου πινακίου κινουμένῃ δίκῃ, εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ
τοῦ εὐθύνου ἀνάκρισιν καὶ κατάγνωσιν, — τουτέστι τὴν παραπεμπτι-
κὴν εἰς τοὺς δικαστὰς κρίσιν, — ἤρχετο ἡ ὥρα ἀναγκαίας, κατὰ τὰ
γενικώτερον κρατοῦντα, χρήσεως τῶν ἐχίνων, εἰς οὓς τότε ἐνεβάλ-

¹⁾ Πρὸς Σουῖδαν ἐν λέξεσιν ἐχῖνοι: «εἰς οὓς καθιᾶσιν οἱ δαιτηταὶ τὰ γραμματεῖα
τῶν μαρτυριῶν κλπ», καὶ Ἀρποκρ. ἐν τῷ ἀνωτέρῳ.

²⁾ Ἡ κείμενον ἐνταῦθα ἔχει ὡδε: «ἂν δ' ἕτερος ἐφιῆ τῶν ἀντιδίκων εἰς τὸ δικα-
στήριον, ἐμβάλλοντες τὰς μαρτυρίας καὶ τὰς προκλήσεις καὶ τοὺς νόμους εἰς ἐχίνους,
χωρὶς μὲν τὰς τοῦ διώκοντος, χωρὶς δὲ τὰς τοῦ φεύγοντος, καὶ τούτους» (τοὺς ἐχί-
νους δηλαδὴ) «κατασημηνάμενοι, καὶ τὴν γνώσιν τοῦ δαιτητοῦ γεγραμμένην ἐν
γραμματεῖᾳ προσαρτήσαντες, παραδιδόσιν τοῖς δ' τοῖς τὴν φυλὴν τοῦ φεύγοντος δι-
κάζουσιν». — Καίτοι καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει καὶ ἐν τῷ ἐπακολουθῶν μέρει τοῦ κειμένου
μετὰ τὰς λέξεις μαρτυρίας — προκλήσεις — νόμους ἡ συνέχεια τοῦ λόγου γίνεται εἰς
τὴν θηλυκὴν («τὰς τοῦ διώκοντος — τὰς τοῦ φεύγοντος — ταῖς παρὰ τοῦ δαιτητοῦ
— ταῖς εἰς τοὺς ἐχίνους ἐμβεβλημέναις») τὸ νόημα προδήλως περιλαμβάνει καὶ τοὺς
νόμους.

λοντο αὐτό τε τὸ λελευκιωμένον πινάκιον ¹⁾ καὶ αἱ μαρτυρίαι καὶ αἱ προκλήσεις καὶ ὅ τι ἄλλο νόμιμον, μετὰ δὲ τὴν σφράγισιν τῶν σκευῶν προσηρτάτο αὐτοῖς τὸ γραμματεῖον τὸ περιλαμβάνον τὴν κατάγνωσιν τοῦ εὐθύνου, ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ ἐφέσεως τῆς κρίσεως τοῦ διαιτητοῦ ἢ ἐν γραμματεῖῳ περιεχομένη γνώσις τούτου ²⁾).

Ὅτι δὲ, κατὰ ταῦτα, τῆς εὐθύνης πάντοτε ἐγγράφως ἐμβαλλομένης, ἐγγραφὸς ἦν καὶ ἡ κατάγνωσις τοῦ εὐθύνου, πρὸς τε τῷ ὀρθῷ καὶ τῇ γνώσει τῶν ἐπὶ ἄλλων παραπλησίων διαδικασιῶν γιγνομένων, ἐκ περισσοῦ διδάσκει αὐτὸς ὁ ἐν τῷ ὑπ' ἐξέτασιν κειμένῳ βρος «ἀναγράφει», οὐτινος ἐγένετο χρήσις ἐπὶ παραδόσεως τοῦ πινακίου «δημοσίας εὐθύνης» εἰς τοὺς θέσμοθέτας. Οὐδὲ σημαίνει τι τὸ διάφορον ὅτι ἐπὶ «ιδίας εὐθύνης» εὐρίθεται μόνον τὸ ῥῆμα «παραδίδωσι». Ἐπὶ τε ιδίων καὶ ἐπὶ δημοσίων «ἐγκλημάτων» ἐνταῦθα ὁμοίᾳ ἐγένετο ἡ προδικασία ἢ ἀπολήγουσα εἰς ἀναγραφὴν ἢ παράδοσιν τουτέστιν ἐγγραφὸν παραπομπὴν τῆς τε δημοσίας καὶ τῆς ἰδιωτικῆς εὐθύνης εἰς τοὺς κατὰ τὴν νόμιμον διάκρισιν ἁρμοδίους δικαστάς ³⁾.

¹⁾ Τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ Ἀρποκρατίωνος ἐν λ. διαιτηταί: εἰδὲ μὴ τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις καὶ τὰς μαρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἄλλας πίσεις ἐτατέρων» (Ἴδε καὶ ἐν λ. ἀντιγραφῆ) «ἐμβαλλόντες εἰς καθίσκους καὶ σημενόμενοι παρεδίδοσαν ταῖς εἰσαγωγεῦσι τῶν δικῶν» (ὅ ἐστιν ἐνταῦθα τοῖς δ' τοῖς τὴν φύλην δικάζουσι—οὐχὶ τοῖς ἐν κεφ. ΝΒ' Ἀθ. Πολιτείας μνημονευομένοις εἰδικοῖς εἰσαγωγεῦσι ἐμμήνων δικῶν). «Λέγει δὲ περὶ αὐτῶν» (δηλ. τῶν δικητητῶν) ἄδ' Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ.—Παρὰ τῷ αὐτῷ γραμματικῷ ἐν λ. πινάκιον μαρτυρεῖται καὶ ὅτι τὰ ἐγκλήματα ἐνεγράφοντο ἐν πινακίῳ, —αὐτῷ τῷ «λελευκιωμένῳ» τοῦ ἡμετέρου κειμένου. Τὸ δ' ὅτι οὕτω πιστοῦναι ἡ ἐγκλείσις τοῦ πινακίου εἰς καθίσκον ἢ ἐγγίνον δεικνύει τὸ πινάκιον μικρὸν καὶ οὕτω χωροῦν εἰς τοῦ σκεύους τὸ ἄνοιγμα Ἐκυριολέκτει ἄρα ὁ Δημοσθένης, ὅτε ἐν τῷ «περὶ χερρονήσου» εἰκονικῶς ἔλεγε: «μικρὸν, ὡς Ἀθηναῖος, μικρὸν πινάκιον πάντα τὰ ἐγκλήματα». Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα καὶ τοῦτο ὅτι ταύτη τῇ λέξει τῶν ῥητόρων «ἐγκλήματα» σταθερῶς χρῆται ὁ γραμματικὸς υἱὸς παρ' ἡ ἐπιθι καὶ τὰς λ. «γραφῆ» καὶ «βουλεύσεις».

²⁾ Τοιοῦτοτρόπως, ἐπὶ ιδίας εὐθύνης συνέβαινεν ἐνίοτε διπλῆ ἐμβολή, εἰς ἐγγίνον πρῶτον κατὰ τὴν παραπομπὴν τοῖς κατὰ δήμους δικασταῖς, καὶ ἔπειτα πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ἐφέσεως εἰς τὸ δικαστήριον.

³⁾ Ἀναγραφὴν μὴ κατασημαινομένην ἐν ἐγγίνῳ, φανερῶν.—Ἐπιθι Ἡσυχίου λ. «ἀνάγραπτον» φανερῶς γεγραμμένον—Φωτίου Λεξικὸν καὶ Σουίδα ἐν τῇ αὐτῇ λέξει. Ἐν τοιαύτῃ ἐννοίᾳ δημοσιότητος καὶ τὸ παρὰ Πολυδεύκει 1 126 «ἀναγράφεται» καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Ἀριστοτέλει, Ἀθ. Πολ. κεφ. ΜΖ' καὶ ἄλλαχού. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ προσαρτημένην, ὡς ἀνωτέρω (σ. 1) σημ. 1) εἶδμεν εἰδικῶς περιμένον περὶ τῆς γνώσεως τοῦ διαιτητοῦ.

Αὐτὴ δ' ἢ οὕτω δι' ἀναγραφῆς ἐν γραμματείῳ παραπεμπομένη εἰς τοὺς δικαστὰς ἔγκλησις εἶχε χαρακτῆρα δίκης, ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν πολυωνύμων γραφῶν τοῦ Ἀττικοῦ δικαίου, ὑπὸ τὸ ἀπὸλυτον ἄνομα εὐθυνα ἐν ὀρθῇ πτώσει ἰδιορρυθμῶς ἐκφερομένη¹⁾. Τοιαύτην δ' οὖσαν οὐδὲν ἐκώλυεν ἄ εἴπη τις αὐτὴν καὶ «ἀναγραφὴν».

Γράφεσθαι καὶ ἀπογράφεσθαι γενικῶς εἶπειν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κειμένων δείκνυται ἐν τῇ δικανικῇ γλώσσῃ τὸ αὐτό²⁾. Ἴδιᾱ δὲ τοῦτο λαμπρῶς δι' ἔλου τοῦ λόγου καταφαίνεται παρ' Ἀντιφῶντι ἐν τῷ «περὶ τοῦ χορευτοῦ», ἐνθα καὶ αὐτὸς τοῦ νόμου ὁ δρισμὸς μνημονεύεται: ³⁾ «ἐπειδὴν τις ἀπογραφῇ φόνου δίκην, εἴργεσθαι τῶν νομίμων» ἀλλὰ καὶ ἀλλεπάλληλος (ἀπὸ τῆς 35^{ης} παραγράφου μέχρι τῆς § 47) γίνεται ἡ χρῆσις τοῦ μέσου ῥήματος «ἀπογράφεσθαι», οἷον ἴδε· «ἀπογράφεσθαι με εὐθὺς τῇ ὑστεραία· ἕτε δ παῖς ἐθάπτετο» (37)—«καὶ τὸν γρόνον ἐπέδειξεν (ὁ βασιλεὺς) ὅτι οὐκ ἐγγωροίη ἀπογράψασθαι καὶ τὰς κλήσεις καλεῖσθαι· ἕσας ἔδει» (38)—«ἦν τινα οὖν (φόνου δίκην) μήτε εἰσάγειν μήτε παραδοῦναι ἐξῆν αὐτῷ, οἳ δ' ἀπογράφεσθαι ἤξιον⁴⁾ παρὰ τοὺς ἡμετέρους νόμους» (42)—«ἐν αἷς (ἡμέραις) ἐξὸν αὐτοῖς ἀπογράψασθαι οὐκ

¹⁾ Πολυδ. II' 10—15: «γράφαι δὲ φόνου... πυρκκίᾱς... δοκιμασία, εὐθυνα, προβολή, φάσις, ἐνδειξις, ἀπαγωγή, ἐφηγεῖσθαι, ἀνδρολήμιον, εἰσαγγελία... Εὐθυνα δὲ κατὰ τῶν ἀρχάντων ἢ πρεσβευσάντων ἦν μὲν περὶ χρημάτων πρὸς τοὺς Εὐθύνοους καὶ λογιστὰς, ἦν δὲ περὶ ἀδικημάτων πρὸς τοὺς δικαστὰς» (?).—Πρὸς αὐτόν, 21: «εἰς δὲ τὴν δίκην καὶ τιμωρίαν ῥητέον δίκην, τιμωρία... ἐπιβολή, εὐθυνα κλπ.»

²⁾ Ἄλλ' ἴδε καὶ ἐν ἄλλῃ ἐννοίᾳ τὸ μέσον τοῦτο ῥῆμα ἐν Ἀθ. Πολιτείας ΛΓ' (XXIX) ὃ καὶ παρὰ Λυσία ἐν δήμου καταλύσεως ἀπολογία 9.—Παρὰ τῷ αὐτῷ ῥήτορι, ἐν τῷ περὶ σηκοῦ, 2 «ἀπεγράφην ἐλαίαν ἐκ τῆς γῆς ἀφανίζειν» ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ κατωτέρω (29): «ἀπογράψαι με μορίαν ἀφανίζειν» ἀντὶ τοῦ ἄλλως ὀρθοῦ «ἀπογραψάσθαι με».—Ἔργεται δ' ἐνταῦθα ἐπίκαιρος ἢ ἀνακοίνωσις διορθώσεως τοῦ παρὰ Πλουτάρχῳ (Βίαι I' ῥητόρων 843 τ. V, ἐκδ. Ν. Βερναρδάκη) νοσοῦντος χωρίου «ὃ δ' εὐθύνας Ἀριστογείτονα καὶ Λεωκράτην καὶ Αὐτόλυκον δειλίας» ἴδε· [ἔγγραφα] οὐ δ' εὐθύν(η)ς Ἀριστογείτονα, καὶ Λεωκράτην καὶ Αὐτόλυκον δειλίας». Οὕτως εἰς συνέχισιν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἔγγραμμένων (ἐν D): «εἶπε δὲ καὶ περὶ ἱερῶν πολλάκις, γραψάμενος Αὐτόλυκον κλπ... ἔκρινε δὲ καὶ Δίφιλον... ἐγ γάρματο δ' εὐθύνης Ἀριστογείτονα κλπ.»

³⁾ Ἐν ἀρχῇ τῆς § 36, ἐνθα λέγεται «ὃ γὰρ νόμος οὕτως ἐπειδὴν κλπ», ὡς ἄνω.

⁴⁾ Οὕτως οἳ δ' ἀντὶ τοῦ κειμένου οὐδ' καὶ «ἤξιον[ν]» ἀντὶ τοῦ κειμένου «ἤξιον», ὡς δείκνυται ὑπὸ τῶν ἔγγραμμένων ὅτι «μήτε», καὶ αὐτὴ δ' ἡ ἐννοία τοῦ λόγου ὑπαγορεύει πρῶσθε· καὶ τὰ ἐν § 46: «οὐκ ἤξιον ἀπογράφεσθαι». Ἀλλὰ καὶ ἐν § 42 ἀντὶ τῶν ἐν ἀρχῇ «ἐπειδὴ ἀπεγράφεται» γράσει ἀπεγραψα[ν]το.

ἀπεγράψαντο (44-45).—Οὕτω καὶ παρ' Ἰσαίῳ (4-28): «εἰς τὴν βουλὴν ἀπογραφεῖς».—Καὶ παρὰ Δημοσθένει κατ' Εὐέργου (28-31): «οὐδ' ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς οὐδένα—οὐκ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς αὐτόν.

Ἐν ἄλλοις λόγοις ἐν τῇ δικανικῇ γλώσσῃ «ἀπογραφή» γενικῶς σημαίνει μὴνυσι, ἐγκλησι, δίκην, οἷαν καὶ τὸ ὑπ' ἐξέτασιν κείμενον δεικνύει τὴν «εὐθυγαν» τὴν τε δημοσίαν καὶ τὴν ἰδίαν¹⁾.

Ἄλλ' εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν ἐν τῇ δικαστικῇ γλώσσῃ ἀπονέμεται καὶ δευτέρα ἐννοία δικαστικῆς πράξεως ἢ δίκης. Καὶ ἐκ τούτου ἢ ἐν τῆς ἐπομένῳ χωρίῳ τοῦ Ἀποκρατίωνος ἀπερία: ²⁾ «ὅταν τις λέγῃ τινὰ ἔχειν τι τῶν τῆς πόλεως, ἀπογραφὴν ποιεῖται ὁ ἐναγόμενος δηλῶν πόθεν ἔχει τὰ χρήματα καὶ πόσα ταῦτα εἶη. Μήποτε δὲ καὶ εἰδός τι δίκης ἐστὶν ἢ ἀπογραφή. Εἰ γὰρ ἄρνοῖτό τις μὴ ἔχειν, ἀπογραφῆς ἐκρίνετο ὡς οὐκ ὀρθῶς γεγενημένης τῆς ἀπογραφῆς». Ἐνταῦθα τὸ ὄνομα ὡς ὄνομα δίκης εἰδικῆς προφανῶς παρελήφθη οὐχὶ ἐκ τῆς ἐν τῇ δικανικῇ λέξει «ἀπογραφή» γενικῆς ἐννοίας γραφῆς, ἢ τοῦ ἐγκλήσεως, μηνύσεως, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς πράξεως εἰς ἣν ἐπὶ καταγγελίᾳ ἠναγκάζετο κατὰ νόμον ὁ ἐπὶ κατοχῇ δημοσίων χρημάτων ἐγκαλούμενος, ὅστις ἐποιεῖτο ἀπογραφὴν τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ, «δηλῶν πόθεν ἔχει τὰ χρήματα καὶ πόσα ταῦτα εἶη». Ἀπογραφῆς δ' ἐκρίνετο ὁ ἐναγόμενος ἂν ἢ ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθεῖσα ἀπογραφή ἀπεδεικνύετο μὴ ὀρθή.

Παραπλησίως δὲ κατὰ τὰ ἄλλα εἶχον τὰ πράγματα καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄνομα «εὐθυγαν» δίκῃ,³⁾ μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι εἰς ταύτην μὲν ἀφετηρία ἐτίθετο ἢ ὑπὸ τοῦ δημοσίαν ἀρχὴν ἀρξάντος, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξοδὸν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, κατάθεσις ἀπολογισμοῦ, ἐν ᾧ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀπογραφῇ ὁ ἀπλοῦς πολίτης, ὁ μὴ ἀρξας καὶ διὰ

¹⁾ Ἡσύχιος ἐν λ. «ἀπογραφή» ἢ γενόμενῃ μὴνυσις. Ἄλλο πρᾶγμα ἢ δημοσίων ἀπογραφή Ἀθ. Πορ. ΜΓ 4. ΜΖ' 3. ΝΒ' 1 Πολυδ. Π' 95. Λυσίου περὶ δημ. ἀδικ. 1. ὑπὲρ τοῦ στρατιώτου 9. κατὰ Φίλοκράτους ἐπίλογος, 1. καὶ ἐν γένει αἱ ἀπογραφαὶ κτημάτων κινητῶν ἢ ἀκινήτων (inventaires).

²⁾ Ἐν λ. «ἀπογραφή». Πρὸς καὶ τὰ ἐν λ. «ἀπόφασις». Παραδόξως ὁ Γ. Γ' δερστ ἐν τῷ ἄνω μνημονευθέντι συγγράματι μόνον τῆς τοιαύτης ἀπογραφῆς μνείαν ποιεῖται (τ. 319, 356, 516), ἐν σελίδι δὲ 443 καὶ τῆς τῶν φορεῖων ἀπογραφῆς.

³⁾ Ἄλλ' ἴσως καὶ ἐν τῇ καλουμένῃ ἀγραφῇ ἢ γραφῇ «κατὰ τῶν ὀφειλόντων μὲν τῷ δημοσίῳ καὶ διὰ τοῦτο ἐγγραφέντων, εἴτα πρὶν ἐκτίσαι ἐξαλειφθέντων» Ἀποκρατ. ἐν τῇ λέξει. Πρὸς. Ἀριστ. Ἀθ. Πολιτείας κεφ. ΝΘ' [LIX].

τοῦτο μὴ ὀφείλων τοιαύτην δόσιν εὐθυνῶν, ἂν ὑπενόετο κατέχων ἄλλως δημόσιόν τι χρήμα, δι' ἐγκλήσεως ἐξηναγκάζετο εἰς κατάθεσιν ἀπογραφῆς, οἷονεὶ τινος ἡτιολογημένου ἀπολογισμοῦ τῆς κατεχομένης οὐσίας. Ἐπὶ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀπογραφῇ, ἂν μὴ εἶχεν ὀρθῶς, τουτέστιν ἂν ἐξηλέγγετο διὰ τὸ ζητούμενον οὐχὶ ἀκριβῆς, ὁ ποιησάμενος αὐτὴν ἐκρίνετο ἀπογραφῆς, κατὰ τὰ ὑπὸ Ἄρποκρατίωνος λεγόμενα, ὃν τρόπον καὶ ὁ μετὰ τὸ ἄρξαι δεδωκῶς εὐθύνας ἢ ἀπολογισμὸν, ἐπὶ τῇ δι' ἐγκλήσεως καταγγελίᾳ αὐτοῦ, ἂν ἀπεδεικνύοντο οὐκ ὀρθῶς ἔχουσαι ἐκρίνετο εὐθύνης.

Ἄλλ' ἂν ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι ἐπὶ εἰδικῶν τινῶν περιστάσεων προετιμάτο ἐν τῇ δικονομικῇ συνηθείᾳ, ὡς ἀποχρωστικῆ διακεκριμένης ἐννοίας ἢ εἰς χαρακτηρισμὸν ὀρισμένης δίκης χρήσις τῆς λέξεως «ἀπογραφὴ», τοῦτο οὐδὲν ἰσχύει εἰς κατάλυσιν τῆς ἐν τῇ λέξει ἀρχικῶς ἐκδηλωμένης γενικωτέρας δικονομικῆς ἐννοίας, τῆς ἐχούσης αὐτὴν ταυτόσημον τῇ γραφῇ¹⁾.

Κατὰ ταῦτα ἢ ὑπὸ τὸ ὄνομα «εὐθυνα» γραφῇ πρόδηλον εἶ ἀδιακρίτως ἐκαλεῖτο καὶ ἀπογραφὴ, ὁ δὲ γραφόμενος αὐτὴν καὶ ἀπογραφόμενος. Ἴσως δ' ἔνεκα τῆς ἀνωτέρω ὑποδειχθείσης οὐσιαστικῆς ὁμοιότητος, κατὰ τὰ εἶδη τῶν θεμάτων, εὐθύνης καὶ ἀπογραφῆς, δυναταὶ τις νὰ ὑπολάβῃ εἶ ἐν τῇ συνηθείᾳ κατὰ προτίμησιν ἐκράτησεν ἐνταῦθα ἢ χρήσις τοῦ ἐμπροθέτου ὀνόματος «ἀπογραφὴ».

Ὅπως ποτ' ἂν ἢ, ἐπειδὴ σκοπὸς δι' ὃν συνήδρευον παρὰ τοὺς ἐπωνύμους οἱ εὐθυνοὶ μετὰ τῶν Παρέδρων ἦτο, κατὰ τὰ σαφῶς ἐν τῷ ἀριστοτελείῳ κειμένῳ μεμαρτυρημένα, ἢ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ ἐγκαλοῦντος

¹⁾ Ἐπιθεὶ καὶ τὰ δύο ἐπόμενα χωρία: α' «πρὸς τοὺς θεσμοθέτας γραφὰς γραφόμενος, πρὸς τοὺς συνδίκους ἀπογραφὰς ἀπογράφων». (Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Δεξιππου εἰ γνήσιος, παρ' Ἄρποκρατίωνος ἐν λ. σύνδικοι)· καὶ β' «περὶ δὲ συκοφαντίας οὗτος ἢ δίκας ἰδίας συκοφαντῶν ἐδικάζετο ἢ γραφὰς ὄσας ἐγράφετο ἢ ἀπογραφὰς ἀπέγραφεν (Λυσίας κατ' Ἀγοράτου, 130). Τούτων τῶν χωρίων τοῦ δευτέρου ἀντιπαρατιθέμενου εἰς τὸ ἄλλο παρὰ τῷ ἐκδύτῃ τοῦ Ἄρποκρατίωνος G. Dindorfius ἐν ταῖς annotationes interpretum (T. B' σ. 432) εὐρηναὶ τὰ ὀρθὰ ταῦτα: ex tota oratione ἀπογράφειν dicit de delatore qui nomen alicuius defert. Ἄλλ' ἄλλο τὸ ἀπογράφειν τὸ ἐνταῦθα καὶ ἄλλο τὸ ἀπογράφεσθαι τὸ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ γράφεσθαι. Ἐν τούτοις ἴδου τὰ τοῦ Σουῖδα περὶ ἀπογραφῆς μετάλλου (Συναγωγὴ Ἀδικῶν νόμων I. B. Telfy. 1898 ἀρ. 862 καὶ 1110).

παράδοσις τῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «εὐθυνα» ἐγκλήσεως, ²⁾ εἰς τοῦτο τὸ ἔργον ἐπάναγκες, κατὰ τὰ προηγούμενα, ν' ἀναφέρηται ἡ λέξις, ἧς τὸ πρῶτον μόνον καὶ τὰ τελευταῖα τρία γράμματα διέσωσε τὸ χειρόγραφον τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας.

Εὐτυχῶς δὲ τὰ δύο ταῦτα ἄκρα παρέχουσι ἑαυτὰ εὐσυνάρμοστα δι' ἀναπληρώσεως τοῦ ἐλλείποντος μέσου εἰς ἀπόδοσιν τοῦ καταλλήλου εἰς τὸ ζητούμενον πρᾶγμα ἐνόματος· διότι ἡ μεταξὺ τοῦ ἀρχικοῦ Α καὶ τῶν τελικῶν ΑΙΟ παραβολὴ τῶν ἐξ ἐπομένων γραμμάτων ΠΟΓΡΑΦ δίδωσιν ἡμῖν ἐν δοτικῇ πτώσει τὴν λέξιν «ἀπογραφαῖς», αὐτὸ δὴ τὸ ὑπὸ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου κατ' ἔννοιαν ὑπαγορευόμενον.

Καὶ εἰς μὲν τοῦ Π τὴν εἰσαγωγὴν βοηθὸς ἔρχεται καὶ ἡ ὑπὸ Blass διάγνωσις καθέτου γραμμῆς μετὰ τὸ Α. Εἰς δὲ παραβολὴν Φ πρὸ τοῦ τελικοῦ ΑΙΟ ἀντιμάχοντα, μὲν οἱ ἀνωτέρω σημειωθέντες λόγοι αὐτοῦ, ἀλλ' ἀσθενῶς· διότι ἐκεῖ ἔπου ἄλλος μὲν βλέπει Ρ (καὶ σημειωτέον ἔτι τῷ Ρ προσομοιάζει τὸ Φ) ἄλλος δὲ Λ ἢ Ο καὶ αὐτὸς ὁ λεπτολόγος ἐκδότης «μᾶλλον (potius) Κ ἢ Χ ἢ Λ· ὁμολογητέον ἔτι μικρὰ εἶναι ἡ ἀξία τῆς ἐκ τοιούτων ὀπτικῶν δισταγμῶν ἀντιρρήσεως.

Ἔχει δὲ καὶ κατὰ σύνταξιν καλῶς ἡ λέξις ἡ κατ' ἔννοιαν εὐαρμοστοῦσα ἐν τῇ φράσει: «οἷς ἀναγκάσιον ἦν καθῆσθαι ταῖς ἀπογραφαῖς.» — ἐπὶ ταῖς ἀπογραφαῖς — πρὸς τὰς ἀπογραφάς — περὶ ἡ ὑπὲρ τῶν ἀπογραφῶν, — ὡς ἀποδεικνύουσι οἱ γνωστοὶ τρόποι καθ' οὓς οἱ ἀρχαῖοι, μάλιστα δ' οἱ ῥήτορες, ποιοῦνται συνήθως χρῆσιν τοῦ ῥήματος καθῆσθαι καὶ τῶν ὁμοίων ἐκκλησιάζειν, ἐδωλιάζειν κ.λπ. ἐπὶ ἔργου δικαστικοῦ ἢ βουλευτικοῦ. «Οὐκ ἐπὶ τούτῳ κάθηται ὁ δικαστής» (Πλάτωνος, ἀπολογία 35c) — τοὺς «ὑπὲρ τῶν νόμων καθημένους» — καὶ πάλιν «τοῖς δὲ βουλευταῖς περὶ τούτων καθημένοις

²⁾ Diese hatten ein jeder mit seiner Πάτριος an den drei der εὐθυνα folgenden tagen bei der Statue des Eprouymos seiner Phylen zuweilen um Klagen (γραφαὶ περὶ εὐθυνῶν) anzunehmen. κατὰ Börner, ἐν Paulys' Wissowa Real Encyclopädie 7. 1. 550να. Ἐν τοῖς ὁμοίοις τούτοις στίχοις τὰ πρᾶγματα ἀκριδῶς εἰκονίζονται ὡς εἰ ὑπῆρχεν ἤδη παρεμβεβλημένη ἢ κατιστέρω προτεινόμενη λέξις. Ἀλλὰ σημειωτέον τὸ ἀκουστέον τῆς λέξεως εὐθυνα ἐν ἡ θέσει ἀφαιρέσεως τῆς τριτημέσου προθέσεως εἶναι τελευτημένη, ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ: «ἀφ' ἧς ἔδωκε τὰς εὐθύνας». Ἡ εὐθυνα ἐκινεῖτο κατὰ τῶν δεδωκότων τὰς εὐθύνας.

καὶ σκοποῦμένοις (Δημοσθένους· κατὰ Θεοκρίνου, 19 [1329], κατὰ Μειδίου, 16 [552]· — «περὶ ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου . . . ἐκκλησιάζειν» (Θουκυδ. 7. 2) — «διὰν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐκκλησιάζητε» [Ἰσοκράτους, 8. 13] ¹⁾).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ πρώτου κενοῦ.

Ἄλλ' ὅπως τὸ κείμενον ἀποκατασταθῆ εἰς τὸ πλήρες ὑπολείπεται καὶ ἡ ἀναθεώρησις τῶν ἐν στίχοις 16-19 τῆς 76^{ης} σελίδος: «ὁ δὲ λαβὼν τοῦτο καὶ ἀνακρίνας, ἐὰν μὲν καταγγῶ παραδίδωσιν τὰ μὲν ἴδια τοῖς δικασταῖς τοῖς κατὰ δήμους τοῖς] τὴν φυλὴν ταύτην εἰσάγουσιν, τὰ δὲ δημόσια τοῖς θεσμοθέταις [ις . . . ἀ]ναγράφει».

Καὶ τοῦ μὲν ἐν τέλει κενοῦ ¹⁾ φρονοῦμεν ὅτι πολὺ ἔχει τὸ πιθανὸν ἢ διὰ παρεμβολῆς ἐπιρρήματος δηλωτικοῦ τῆς ἀμέσου πρὸς τοὺς θεσμοθέτας εἰσαγωγῆς τῆς δημοσίας εὐθύνης συμπλήρωσις οὕτως «τὰ δὲ δημόσια τοῖς θεσμοθέταις [εὐθύ, ἢ εὐθύς] ἀναγράφει»· διότι ἐν τούτῳ δείκνυται ἡ ἀληθῶς μεταξὺ ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίας εὐθύνης ὑπάρχουσα διαφορά. Ἀμφότεραι μὲν, μέχρι τέλους ἐξακολουθουμένης τῆς διαδικασίας, ἀπολύγουσιν εἰς τὰς αὐτὰς χεῖρας, τὰς τῶν θεσμοθετῶν· ἀλλ' ἢ μὲν δημοσίᾳ εὐθέως, παραχρῆμα, παρευθύς, ἢ δὲ ἴδια ²⁾ μόνον μετὰ παραπομπὴν εἰς τοὺς δικαιοκτῆτας καὶ ἀπόπειραν διαλύσεως καὶ κρίσιν τῶν δικαιοκτετῶν ἐκκληθεῖσαν, ὡς θέλομεν ἴδει περαιτέρω.

Περὶ δὲ τῶν εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἐν στίχῳ 18^ῳ κενοῦ παραδεδωμένων παρατηροῦμεν, ὅτι, πρὸ τῆς β' ἐκδόσεως Blass, πάντες ἐν τῇ μέρει τούτῳ μετὰ τὰς λέξεις «κατὰ δήμους» κατεχώριζον τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν «οἱ» συμπληροῦσαν τὴν περίοδον οὕτω: «τοῖς δικασταῖς τοῖς κατὰ δήμ[ους οἱ] τὴν φυλὴν ταύτην εἰσά-

¹⁾ Περὶ τῶν λέξεων καθίται, συγκαθέζεσθαι, συγκαθίσαι, ἐδωλιάσαι, συνεδεῖσθαι καθῆσθαι ἴδε Ἀρποκρατίωνα, Σουίδα (ἐδωλιάσαι, συνεδεῖσθαι), (Ἐτυμολογικὸν Μέγα, (συγκαθέζεσθαι) Πολυδεύκους (+) 114, Ἀριστοτέλους Ἀθ. Πολιτεῖαν ΜΓ', Δημοσθένους κατὰ Μνησιβοῦλου καὶ Ἰούργου ἐν ἀργῇ, Ἀρποκρ. ἐν λ. δικαιοκτεταί.

²⁾ Ἡθέλησαν τινες νὰ πληρώσωσιν αὐτὸ προτάξει τῆς προθέσεως σὺν (συναναγράφει), ἀλλ' ἀνακολουθῶς τοῖς προτεταγμένοις· διὸ καὶ παρεμειλήθη ἡ γνώμη αὐτῶν.

³⁾ Ὑπεράνω τοῦ ποσοῦ δέκα δραχμῶν· διότι τὰ μέχρι δέκα δραχμῶν αὐτοτελεῖς ἦσαν δικάζειν οἱ τετρακόντα, κατὰ τὸν ἡμέτερον συγγραφέα (ΝΓ' 1). Ἀλλὰ περὶ τῶν ἐλαχίστων οὐ φροντιστέον.

γουναι»· τινές δὲ καὶ μετέτρεπον διορθωτικῶς τὸ ἐπόμενον ῥῆμα εἰς «δικάζουσαι»· ἀλλ' ἔπειτα ἐξενίκησεν, ὡς φαίνεται, ἢ νῦν ἐν τῇ δ' ἐκδόσει εἰσηγμένη εἰς τὸ κείμενον διορθωσις ¹⁾).

Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς οὐδέτερον τούτων εὐαρεστεί. Καθ' ἡμᾶς ἡ ἀντωνυμία «ταύτην» ἀναφέρεται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν εὐθυναν τὴν παραδιδομένην τοῖς κατὰ δήμους δικασταῖς, ²⁾ καθὼς εὐθὺς κατωτέρω ἢ εἰς ὀρθὴν πλήρωσιν τοῦ κενοῦ τεθεῖσα ὁμοία ἀντωνυμία σαφῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν δημοσίαν εὐθυναν. Τοῦ λόγου ὄντος καὶ περὶ ἰδιωτικῆς καὶ περὶ δημοσίας εὐθύνης, ὁ συγγραφεὺς καὶ περὶ ταύτης καὶ περὶ ἐκείνης ἠθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τίνας χεῖρας ὁ παραλαβὼν εὐθυνος παραδίδωσι καὶ ταύτην καὶ ἐκείνην, καὶ προσέτι τί πράττουσιν ἔπειτα οἱ ἀπὸ τοῦ εὐθύνου παραλαβόντες, ἐπὶ ἰδίῳ μὲν οἱ κατὰ δήμους δικασταῖ (οἱ μὴ τελικῶς δικάζοντες), ἐπὶ δημοσίῳ δὲ οἱ θεσμοθέται. Καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι εἰσάγουσιν ταύτην, τὴν εὐθυναν, εἰς τοὺς δικάζοντας· ἐκεῖνοι μὲν εἰς τοὺς διαιτητάς· οὗτοι δὲ εἰς τὸ δικαστήριον.

Ἄντι δὲ τούτων ἢ τε εἰσαχθεῖσα διορθωσις καὶ ἡ ἄλλη, ἢ μὴ διαγράφουσα τὸ ῥῆμα «εἰσάγουσαι», κατασκευάζουσι φράσιν δεικνύουσαν εἰσαγωγὴν τῆς φυλῆς, οὐχὶ τῆς εὐθύνης. Ἡ δὲ ὑπὸ Blass προτίμησις τῆς δοτικῆς «τοῖς» ἀντὶ τῆς ἐν ὀνομαστικῇ πληθυντικῇ ἀντωνυμίας «οἱ» οὐδὲν διάφορον κατ' ἔννοιαν φέρει, λόγον ἴσως ἔχουσα τὴν εὐφωνίαν, ἐπ' αἰτιολογίᾳ τῇ μείζονι εὐρύτητι τοῦ κενοῦ.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, τοῦ κενοῦ τὸ ὑπὸ Blass μαρτυρούμενον μείζον μῆκος ἔρχεται ἡμῖν βοηθὸν εἰς τὴν ἠδὲ τῆς περιόδου συμπλήρωσιν: «παραδίδωσιν τὰ μὲν ἴδια τοῖς δικασταῖς τοῖς κατὰ δή[μους, οἱ εἰς] τὴν φυλὴν ταύτην εἰσάγουσαι».

Ἀκολουθία τε καὶ ἀντιστοιχία ἐν τῇ ὅλῃ ἀφηγήσει ἔρχονται οὕτω πλήρεις: «Ὁ δὲ (εὐθυνος) λαβὼν τοῦτο (τὸ λελευκωμένον πινάκιον) καὶ ἀνακρίνας, εἴαν μὲν καταγνῶ παραδίδωσι τὰ μὲν ἴδια τοῖς δικασταῖς τοῖς κατὰ δήμους [οἱ εἰς] τὴν φυλὴν ταύτην (τὴν εὐθυναν)

¹⁾ Ἴδε τὰς ὑπὸ τὸν 18ον καὶ τὸν 19ον στίχον ὑποσημειώσεις τοῦ ἐκδύτου.

²⁾ Οὐδὲν κωλύει τὸ ὅτι ἀντὶ τοῦ πτὴν μὲν ἰδίαν» ὁ συγγραφεὺς λέγει κατὰ μὲν ἴδια». Τοιαύτας ἀνωμαλίας ἔχομεν καὶ ἄλλας ὁμοίας ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ· ὁμοία δ' ἐξακολουθεῖ καὶ κατωτέρω ἐν αὐτῇ τούτῳ τῷ κείμενῳ: «τὰ δὲ δημόσια τοῖς θεσμοθεταῖς... οἱ δὲ θεσμοθέται... πάλιν εἰσάγουσιν [ταύτην τὴν] εὐθυναν εἰς τὸ δικαστήριον», τῶν ἐπομένων στηριζόντων οὕτω τὰ προηγούμενα.

εισάγουσιν, τὰ δὲ δημόσια τοῖς θεσμοθέταις [εὐθύ] ἀναγράφει· οἱ δὲ θεσμοθέται, ἐὰν παραλάβωσι, πάλιν εισάγουσιν ταύτην τὴν εὐθυναν εἰς τὸ δικαστήριον· καὶ ὅ τι ἂν γνῶσιν οἱ δικασταί, τοῦτο κύριόν ἐστιν».

Ἐν παντὶ τὸ δικαστήριον ἔρχεται ἐπὶ τέλους κύριον· καὶ ἐπὶ δημοσίας καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῆς εὐθύνης.

Ἐπὶ ἰδιωτικῆς. Ὁ εὐθυνος δὲ λαβὼν τὸ πινάκιον καὶ ἀνακρίνας, ἐὰν καταγνῶ παραδίδωσι τὴν ἔγκλησιν τοῖς κατὰ δῆμους δικασταῖς· οὗτοι δὲ παραλαβόντες εισάγουσι ταύτην εἰς τὴν φυλὴν, δηλονότι εἰς τὰς φυλάς, ἐν αἷς οἱ κατὰ τὰ ἐν κεφαλαίῳ ΝΓ' διαγραφόμενα ἀρμόδιοι νὰ κρίνωσι διαιτηταί· ἢ δὲ κρίσις τῶν διαιτητῶν τούτων τίθησι τέλος εἰς τὸν ἀγῶνα, «ἂν ἀμφοτέροις ἀρέσκη τὰ γνωσθέντα καὶ ἐμμένωσιν», ὅτε καὶ «ἔχει τέλος ἢ δίκη»· εἰ δ' ἄλλως, ἐπὶ ἐφέσει, παραδίδουσι τὰ τῆς ὑποθέσεως εἰς τοὺς δ' τοὺς τὴν φυλὴν τοῦ φεύγοντος δικάζοντας, οἵτινες «παραλαβόντες εισάγουσιν εἰς τὸ δικαστήριον»¹⁾.

Ἐπὶ δημοσίας. Ὁ εὐθυνος λαβὼν καὶ ἀνακρίνας, ἐὰν καταγνῶ, «ἀναγράφει» (ἐν τούτῳ καὶ ἡ παράδοσις) τὴν δημοσίαν εὐθυναν τοῖς θεσμοθέταις· οὗτοι δὲ «παραλαβόντες»²⁾ εισάγουσι «πάλιν» (τουτέστι καὶ οὗτοι παραδίδουσι) τὴν ὑπόθεσιν εἰς τοὺς μόνους κυρίους, τὸ δικαστήριον. «Καὶ ὅ τι ἂν γνῶσιν οἱ δικασταί, τοῦτο κύριόν ἐστιν».

Οὕτως ἐπανορθουμένου τοῦ κειμένου κερδαίνομεν ἀρτίαν τὴν σύντομον περιγραφὴν τοῦ τε ἀνατεθημένου τοῖς εὐθύνοισι ἔργου καὶ τῆς δλης προδικασίας μέχρι τῆς παραπομπῆς εἰς τοὺς κατὰ διάκρισιν δημοσίας καὶ ἰδίως εὐθύνης ἀρμοδίους δικαστάς, ἤτοι μέχρι τοῦ σημείου, ἀφ' οὗ τὰ ἄλλα κεφάλαια τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας παραλαμβάνοντα τὴν τοιαύτην δημοσίαν ἢ ἰδιωτικὴν δίκην παρέχουσιν εἰς τὸν ζητοῦντα τὰ τῆς περαιτέρω διαδικασίας.

Καὶ εἰς μὲν τὴν περαιτέρω πορείαν τῆς ὑπὸ τῶν θεσμοθετῶν

¹⁾ «Παραδίδουσι τοῖς τὴν φυλὴν ταύτην δικάζουσιν» λέγει ἐν κεφ. ΝΓ' ὁ συγγραφεύς, ἐπαγόμενος παραγρῆμα τὰδε· «οἱ δὲ παραλαβόντες, εισάγουσιν εἰς τὸ δικαστήριον». Ἐξ οὗ συνάγεται ὅτι ἐνταῦθα τὸ «δικάζουσιν» παρελήφθη ἐν τῇ καὶ σήμερον παρ' ἡμῶν συνήθει ἐννοίᾳ· «εἰσάγουσιν εἰς ἐκδίκασιν». Οὕτω καὶ ἐν ΝΒ' [LII] 2 περὶ τῆς εἰδικῆς ἀρχῆς τῶν *εἰσαγωγέων* εἶπεν ὁ συγγραφεύς· «οὗτοι μὲν οὖν ταύτας (τὰς δίκας) δικάζουσιν ἐμμήνους εισάγοντες».

²⁾ «Ἐὰν παραλάβωσιν» ἔχει κατὰ λέξιν τὸ κείμενον ἐνταῦθα, ἀντὶ τοῦ ἰσοδυναμοῦ «παραλαβόντες» οὔτινος ἐγένετο γρήσις ἐν κεφ. ΝΓ'.

παραληφθείσης δημοσίας εὐθύνης καθοδηγοῦσι τὰ ἐν κεφ. ΝΘ' [LIX] καὶ ΞΓ' [LXIII] καὶ ὅσα ἄλλοθεν γινώσκωμεν, καθ' ἃ ἡ εὐθυνα αὕτη εἰσάγεται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν θεσμοθετῶν εἰς τὸ πλήρες δικαστήριον τῶν ἐνὸς καὶ πεντακοσίων.

Τὸν δὲ τρόπον τῆς εἰς τοὺς διαιτητὰς τοὺς τὴν φυλὴν διαιτῶντας εἰσαγωγῆς τῶν δικαίων ἔχομεν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους ἐν κεφ. ΝΓ' 4 διαγεγραμμένον οὕτω· «τὸν δὲ τελευταῖον τῶν ἐπωνύμων λαβόντες οἱ τετρακόνητα διανέμουσι αὐτοῖς (κατὰ φυλάς δηλονότι) τὰς διαίτας καὶ ἐπικληροῦσιν (ἐξ ἀπάντων, ὡς φρονοῦμεν), ὅς ἕκαστος διαιτῆσει καὶ ἀναγκαῖον ὅς ἂν ἕκαστος λάχῃ διαίτας ἐκδιαιτᾶν»¹⁾

Τὰ δὲ ἄλλα διδασκόμεθα ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ κεφαλαίου τούτου (1-3) ἀνατρέχοντες ἐπὶ τέλους καὶ εἰς τὸ κεφ. ΝΘ' [LIX], ἔνθα λέγεται ὅτι καὶ ἐπὶ ἰδίᾳ δίκῃς τὰ δικαστήρια ταῖς ἀρχαῖς ἐπικληροῦσιν οἱ θεσμοθέται²⁾.

Ὁ εἰς ἕκαστην εὐθυναν κληρούμενος διαιτητής, ἐάν μὴ δυνήθῃ νὰ διαλύσῃ τοὺς ἀντιδίκους, «γιγνώσκει» ἤτοι ἀποφαίνεται κρίσιν· «καὶ ἂν μὲν ἀμφοτέροις ἀρέσκη τὰ γνωσθέντα καὶ ἐμμένωσιν, ἔχει τέλος ἡ δίκη», ὡς εἶδομεν ἤδη ἀνωτέρω, εἰ δ' ἄλλως, ἐπὶ ἐφέσει τοῦ ἑτέρου τῶν ἀντιδίκων, ἐμβάλλονται ὑπὸ τῶν διαιτητῶν εἰς ἐχίνους σφραγιζομένους αἱ μαρτυρίαι, αἱ προκλήσεις καὶ οἱ νόμοι (καὶ ὅτι ἄλλο ἀνωτέρω ἐδείχθη), προσαρτᾶται τὸ γραμματεῖον τὸ περιέχον τὴν διαιτητικὴν γνῶσιν, ἐχίνοι δὲ καὶ ἀπόφασις παραδίδονται οὕτω πάλιν εἰς τοὺς τέσσαρας δικαστὰς, οἵτινες «παραλαβόντες εἰσάγουσιν εἰς τὸ δικαστήριον» (ὑπὸ τῶν θεσμοθετῶν ἐπικληρούμενον, ὡς πρὸ μικροῦ εἶπομεν) «τὰ μὲν ἐντὸς χιλίων εἰς ἕνα καὶ διακοσίους, τὰ δ' ὑπὲρ χιλίας εἰς ἕνα καὶ τετρακοσίους».

Τοιαῦτα διὰ μακροτέρων τὰ κατὰ τὴν εὐθυναν καὶ τὰς ἕνεκεν αὐτῆς κληρουμένας ἀρχάς, ὡς ἐν τῷ κατὰ τὰ ἄνω συμπληρωθέντι κεφαλαίῳ τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας διὰ βραχυτάτων ὑπετυπώθησαν.

¹⁾ Ἐγράφη ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 1915.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

¹⁾ Ὁ Ἀριστοτέλης οὐδὲν λέγει περὶ ἀριθμοῦ τῶν διαιτητῶν.

²⁾ «Καὶ ἐπικληροῦσιν ταῖς ἀρχαῖς οὗτοι τὰ δικαστήρια καὶ ἰδία καὶ τὰ δημόσια».